

TÜRK-İŞ'İN HÜKÜMETLE İLİŞKİLERİ

Aydınlık Gazetesi, 6 Temmuz 2013

Yıldırım Koç

Aydınlık bir süredir Türk-İş'i tartışmaya açtı.

Yapılan katkılarda Türk-İş'in hükümete olan bağımlılığı haklı olarak eleştiriliyor.

Türk-İş tarihinde benzer bir tavır 1957-1960 döneminde yaşandı.

Bu yıllarda Türk-İş'in genel başkanlığını Nuri Beşer yürütüyordu. Nuri Beşer, Başbakan Adnan Menderes'in yakın arkadaşıydı. Nuri Beşer'in genel başkanlığındaki Türk-İş, Hükümetle çok yakın ilişkiler kurdu.

Nuri Beşer, 1960 Nisan'ında öğrencilerin eylemlerinden sonra Adnan Menderes'e bir bağlılık telgrafi çekti.

Ancak hemen vurgulanması gereken nokta, Türk-İş'in 1957-1960 dönemindeki genel başkanı Nuri Beşer ile günümüzdeki genel başkanı Mustafa Kumlu arasındaki büyük farklılıktır.

Mustafa Kumlu'nun ve ailesinin malvarlığı dillere destandır. Nuri Beşer'in malvarlığı ise yok gibidir.

Nuri Beşer'le 22.4.1988 ve 20.3.1989 tarihlerinde iki uzun görüşme yapmıştım. Bildiğim kadarıyla Nuri Beşer'in tek varlığı, görüşmeyi yaptığımız evdi. Bu evi de kendisine yapılan bir saldırı sonrasında verilen tazminatla satın almıştı.

1 Ağustos 1963 tarihinde bir askeri cemse Nuri Beşer'in aracının üstüne çıkmış ve Nuri Beşer ölümünden dönmüştü. 17 gün komada kalıp 1965 yılına kadar tedavi göerek ayağa kalktıktan sonra dava açmış ve Yargıtay olayın bir kaza değil, "kasıt" sonucu olduğuna karar vererek Nuri Beşer'e tazminat ödenmesine hükmetmişti.

Görüşme yaptığımız ev, bu tazminatla borçları ödenebilen bir kooperatif eviydi.

Nuri Beşer'in Menderes'le yakın ilişkisi, o tarihlerde büyük para sıkıntısı çeken Türk-İş'in sorunlarının çözümünde de yarar sağlamıştı.

1 Haziran 1957-31 Ekim 1960 döneminde Türk-İş'in toplam geliri 630 bin liraydı. Bu paranın yalnızca 183 bin lirası sendikaların ödediği aidattı. Türk-İş, Çalışma Bakanlığı'ndan 29 bin lira ceza parası almıştı. Türk-İş tarafından düzenlenen piyangolardan 1178 lira kazanılmıştı. Düzenlenen balolardan sağlanan gelir ise Türk-İş'in toplam gelirinin yarısından fazlaydı. Balolardan elde edilen gelir 380 bin liraydı. Balolar için 44 bin lira harcama yapılmış, 380 bin lira gelir sağlanmıştı. Diğer bir deyişle, balolardan elde edilen kâr 336 bin liraydı.

Günümüzün insanları bir konfederasyonun balo düzenleyerek nasıl gelir elde ettiğini anlamayabilir. Konfederasyon balo düzenler ve balo biletlerini kamu kurum ve kuruluşlarına satardı. Diğer bir deyişle, balo gelirleri, hükümetin bir konfederasyonu finanse etmesinin dolaylı yollarından biriydi. Nuri Beşer'in hükümetle iyi ilişkileri Türk-İş'in mali açıdan ayakta kalabilmesini sağlamıştı.

O zamanki Türk-İş yöneticilerinin bugünkiler gibi yüksek aylıkları ve lüks harcamaları da zaten yoktu.

Demokrat Parti dönemi, işçilere önemli hakların kanun, tüzük ve yönetmelikler aracılığıyla verildiği yıllardır.

Nuri Beşer hükümetle iyi geçinirken, işçi sınıfına bir saldırı söz konusu değildi; tam tersine, işçi lehine birçok önemli düzenleme yapılıyordu. Örneğin, Türkiye'de bu uğurda işçilerin önemli bir çabası olmadan işçilere yıllık ücretli izin hakkının tanınması 27 Mayıs Devrimi'nden kısa bir süre öncedir. Diğer bir deyişle, Nuri Beşer'in hükümete yakınlığı işçilere zarar vermemiş; tam tersine yarar sağlamıştır.

Sendikacılıkta iz açan Nuri Beşer ve arkadaşlarının hükümete yakınlığını anlamak ve açıklamak mümkündür. Bugünkü Türk-İş yönetiminin bu bağımlılığını açıklamak normal ölçütlerle olanaklı değildir.

1923 yılında Erzincan/Kemaliye doğumlu Nuri Beşer hâlâ hayatta. Kendisine saygılarımı sunuyorum, sağlıklı uzun ömürler diliyorum.